

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 3 ตอน ตอนที่ 1 คือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 คือ ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของสุขภาวะผู้สูงอายุไทยหลังเกษียณอายุงาน ตอนที่ 3 คือ ผลการวิเคราะห์ความตรงของโมเดลเชิงสาเหตุของสุขภาวะผู้สูงอายุไทยหลังเกษียณอายุงาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 440 คน มีสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างเพศชาย ($n = 209$) และเพศหญิง ($n = 231$) ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 49.77 และ 52.50 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 66 ปี 6 เดือน 14 วัน ($SD = 5.46$) มีสถานภาพสมรสมากที่สุด ($n = 281$) และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ปัจจุบันอาศัยอยู่กับคู่สมรส ($n = 252$) และบุตร ($n = 217$) โดยเฉลี่ยแล้วกลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ($M = 11.95$ $SD = 4.57$) อาชีพที่กลุ่มตัวอย่างทำก่อนที่จะเกษียณอายุงานส่วนใหญ่ คือ ประกอบธุรกิจส่วนตัวและค้าขาย ($n = 127$) โดยในปัจจุบันกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด ($n = 383$) ไม่ได้ทำงานหลังจากเกษียณอายุงาน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เกษียณอายุงานมาแล้ว 4 ปี (48 เดือน) แต่ระยะเวลาเฉลี่ยสำหรับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเท่ากับ 9 ปี 1 เดือน ($M = 119.97$ $SD = 478.298$) รายได้เฉลี่ยในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือ 13,737.92 บาท ($SD = 22381.60$) โดยที่แหล่งรายได้ในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มาจากบุตรหลาน ($n = 266$)

ตารางที่ 3.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูล	ชาย		หญิง		รวม	
	(209 คน)		(231 คน)		(440 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (ปี) ($N = 440$)						
55 - 60	12	5.74	26	11.26	38	8.64
61 - 65	74	35.41	100	43.29	174	39.55
66 - 70	70	33.49	66	28.57	136	30.91

ข้อมูล	ชาย		หญิง		รวม	
	(209 คน)		(231 คน)		(440 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
71 - 75	36	17.22	27	11.69	63	14.32
76 - 80	12	5.74	8	3.46	20	4.55
81 - 85	4	1.91	4	1.73	8	1.82
86 - 89	1	0.48	0	0.00	1	0.23
สถานภาพสมรส (N = 440)						
โสด	10	4.76	12	5.22	22	5.00
สมรส	141	67.14	140	60.87	281	63.86
หม้าย / หย่าร้าง	59	27.62	78	34.35	137	31.14
ระดับการศึกษา (N = 440)						
ไม่ได้ศึกษา	3	1.44	3	1.30	6	1.36
ประถมศึกษาตอนต้น	6	2.87	19	8.23	25	5.68
ประถมศึกษาตอนปลาย	21	10.05	36	15.58	57	12.95
มัธยมศึกษาตอนต้น	36	17.22	36	15.58	72	16.36
มัธยมศึกษาตอนปลาย	36	17.22	45	19.48	81	18.41
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	2	0.96	4	1.73	6	1.36
ปริญญาโท	86	41.15	82	35.50	168	38.18
ปริญญาเอก	19	9.09	6	2.60	25	5.68
อาชีพสุดท้ายก่อนเกษียณอายุงาน (N = 440)						
ข้าราชการ	45	21.53	63	27.27	108	24.55
ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	98	46.89	29	12.55	127	28.86
พนักงานบริษัทเอกชน	52	24.88	71	30.74	123	27.95
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	7	3.35	28	12.12	35	7.95
รับจ้าง	7	3.35	40	17.32	47	10.68
รูปแบบในการเกษียณอายุงาน (N = 440)						
เกษียณอายุงานก่อนกำหนดเวลา	72	34.45	77	33.33	149	33.86

ข้อมูล	ชาย (209 คน)		หญิง (231 คน)		รวม (440 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เกษียณอายุงานตามกำหนดเวลา	137	65.55	154	66.67	291	66.14
เหตุผลในการเกษียณอายุงานก่อนกำหนดเวลา (N = 149)						
ต้องการพักผ่อน	21	29.17	20	25.97	41	27.52
ต้องการให้ลูกหลานทำหน้าที่แทน						
ตนเอง	19	26.39	19	24.68	38	25.50
ต้องดูแลบุคคลในครอบครัว	7	9.72	5	6.49	12	8.05
บุคคลในครอบครัวขอร้องให้						
เกษียณอายุงาน	12	16.67	14	18.18	26	17.45
มีปัญหาเกี่ยวกับที่ทำงาน	1	1.39	0	0.00	1	0.67
มีปัญหาด้านสุขภาพ	11	15.28	15	19.48	26	17.45
อื่นๆ	1	1.39	4	5.19	5	3.36
สถานะภาพการทำงานในปัจจุบัน (N = 440)						
เกษียณอายุงานแต่ทำงานไม่เต็ม						
เวลา	35	16.75	22	9.52	57	12.95
เกษียณอายุงานและไม่ได้ทำงาน	174	83.25	209	90.48	383	87.05
ระยะเวลาที่เกษียณอายุงาน (เดือน) (N = 440)						
1 - 36	43	20.57	64	27.71	107	24.32
37 - 72	57	27.27	45	19.48	102	23.18
73 - 108	39	18.66	41	17.75	80	18.18
109 - 144	28	13.40	36	15.58	64	14.55
145 - 180	19	9.09	15	6.49	34	7.73
181 - 216	12	5.74	10	4.33	22	5.00
217 - 252	5	2.39	6	2.60	11	2.50
253 ขึ้นไป	6	2.87	14	6.06	20	4.55

ข้อมูล	ชาย		หญิง		รวม	
	(209 คน)		(231 คน)		(440 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รายได้ในปัจจุบัน (บาท) (N = 440)						
0 - 5,000	78	37.32	93	40.26	171	38.86
5,001 - 10,000	47	22.49	53	22.94	100	22.73
10,001 - 15,000	18	8.61	28	12.12	46	10.45
15,001 - 20,000	19	9.09	24	10.39	43	9.77
20,001 - 25,000	18	8.61	14	6.06	32	7.27
25,001 - 30,000	11	5.26	7	3.03	18	4.09
30,001 ขึ้นไป	18	8.61	12	5.19	30	6.82
แหล่งที่มาของรายได้ปัจจุบัน (แหล่งที่1) (N = 440)						
เงินออมส่วนตัว	68	32.54	61	26.41	129	29.32
รายได้จากการทำงานในปัจจุบัน	22	10.53	16	6.93	38	8.64
รายได้จากคู่ครอง	1	0.48	12	5.19	13	2.95
รายได้จากบุตรหลาน	79	37.80	101	43.72	180	40.91
บำนาญ/บำเหน็จ	39	18.66	41	17.75	80	18.18
แหล่งที่มาของรายได้ปัจจุบัน (แหล่งที่2) (N = 440)						
ไม่มี	104	49.76	130	56.28	234	53.18
เงินออมส่วนตัว	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รายได้จากการทำงานในปัจจุบัน	13	6.22	3	1.30	16	3.64
รายได้จากคู่ครอง	0	0.00	7	3.03	7	1.59
รายได้จากบุตรหลาน	43	20.57	43	18.61	86	19.55
บำนาญ/บำเหน็จ	49	23.44	48	20.78	97	22.05
แหล่งที่มาของรายได้ปัจจุบัน (แหล่งที่3) (N = 440)						
ไม่มี	204	97.61	225	97.40	429	97.50
เงินออมส่วนตัว	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รายได้จากการทำงานในปัจจุบัน	0	0.00	0	0.00	0	0.00

ข้อมูล	ชาย (209 คน)		หญิง (231 คน)		รวม (440 คน)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รายได้จากคู่ครอง	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รายได้จากบุตรหลาน	4	1.91	5	2.16	9	2.05
บำนาญ/บำเหน็จ	1	0.48	1	0.43	2	0.45
บุคคลที่อาศัยร่วมครอบครัว (บุคคลที่1) (N = 440)						
อยู่คนเดียว	9	4.31	7	3.03	16	3.64
คู่สมรส	132	63.16	120	51.95	252	57.27
บิดามารดา	1	0.48	7	3.03	8	1.82
พี่น้อง	9	4.31	8	3.46	17	3.86
ลูก	58	27.75	84	36.36	142	32.27
อื่นๆ	0	0.00	5	2.16	5	1.14
บุคคลที่อาศัยร่วมครอบครัว (บุคคลที่2) (N = 440)						
ไม่มี	70	33.49	92	39.83	162	36.82
คู่สมรส	1	0.48	0	0.00	1	0.23
บิดามารดา	2	0.96	3	1.30	5	1.14
พี่น้อง	9	4.31	8	3.46	17	3.86
ลูก	109	52.15	108	46.75	217	49.32
อื่นๆ	18	8.61	20	8.66	38	8.64
บุคคลที่อาศัยร่วมครอบครัว (บุคคลที่3) (N = 440)						
ไม่มี	163	77.99	185	80.09	348	79.09
คู่สมรส	0	0.00	0	0.00	0	0.00
บิดามารดา	0	0.00	0	0.00	0	0.00
พี่น้อง	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ลูก	11	5.26	9	3.90	20	4.55
อื่นๆ	35	16.75	37	16.02	72	16.36

ตอนที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของสุขภาวะผู้สูงอายุไทยหลังเกษียณอายุงาน

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้ มีค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 15 ตัว ดังตารางที่ 3.2 เมื่อพิจารณา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 15 ตัว พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 ทั้งหมด 59 ค่า มีขนาดต่ำ ถึงสูง ทิศทางบวกและทิศทางลบ สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนร่วมกันได้ระหว่าง 1.58% - 57.00% มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ทั้งหมด 11 ค่า มีขนาดต่ำ ทิศทางบวก สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนร่วมกันได้ระหว่าง .88% - 1.46% และพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งหมด 35 ค่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความงอกงาม และความพึงพอใจในชีวิตมีค่าสูงที่สุด ($r = .755, p < .01$) มีขนาดสูง ทิศทางบวก 11.63 สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนร่วมกันได้เท่ากับ 57% และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการควบคุมการตัดสินใจกับอารมณ์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุด ($r = .094, p < .05$) มีขนาดต่ำ ทิศทางบวก สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนร่วมกันได้เท่ากับ .88%

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ภายในตัวแปรแฝงเดียวกัน พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงการรับรู้สุขภาพ มีพิสัยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วง .143 ถึง .567 ขนาดต่ำถึงปานกลาง โดยตัวแปรความต้านทานต่อการเจ็บป่วยกับสุขภาพในปัจจุบัน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ($r = .567, p < .01$) ทิศทางบวก สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนร่วมกันได้เท่ากับ 32.15% และตัวแปรสุขภาพในอดีตกับการดูแลสุขภาพ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุด ($r = .143, p < .01$) ทิศทางบวก สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนร่วมกันได้เท่ากับ 2.04%

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงระดับกิจกรรม มีพิสัยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วง .114 ถึง .388 ขนาดต่ำถึงปานกลาง โดยตัวแปรกิจกรรมที่ไม่เป็นทางการกับกิจกรรมที่เป็นทางการ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ($r = .388, p < .01$) ทิศทางบวก สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนร่วมกันได้เท่ากับ 15.05% และตัวแปรกิจกรรมที่เป็นทางการกับงานอดิเรกมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุด ($r = .114, p < .05$) ทิศทางบวก สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนร่วมกันได้เท่ากับ 1.30%

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงสุขภาวะ มีพิสัยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วง .418 ถึง .755 ขนาดปานกลางถึงสูง โดยตัวแปรความงอกงามและความพึงพอใจในชีวิตมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ($r = .755, p < .01$) ทิศทางบวก สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนรวมกันได้เท่ากับ 57.00% และตัวแปรอารมณ์กับความงอกงามมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุด ($r = .418, p < .01$) ทิศทางบวก สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนรวมกันได้เท่ากับ 17.47%

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของการรับรู้สุขภาพ รายได้ การศึกษา ระดับกิจกรรม การควบคุมการตัดสินใจ กับตัวแปรสังเกตได้ของสุขภาวะ พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรการรับรู้สุขภาพ กับสุขภาวะ มีพิสัยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วง .134 ถึง .455 ขนาดต่ำถึงปานกลาง โดยตัวแปรแนวโน้มต่อการเจ็บป่วยกับอารมณ์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ($r = .455, p < .01$) ทิศทางบวก สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนรวมกันได้เท่ากับ 20.70% และตัวแปรการดูแลสุขภาพกับอารมณ์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุด ($r = .134, p < .01$) ทิศทางบวก สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนรวมกันได้เท่ากับ 1.80%

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรรายได้ กับสุขภาวะ มีพิสัยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วง .098 ถึง .230 ขนาดต่ำ โดยตัวแปรรายได้กับอารมณ์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ($r = .230, p < .01$) ทิศทางบวก สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนรวมกันได้เท่ากับ 5.29% รองลงมาคือ ตัวแปรรายได้กับความพึงพอใจในชีวิต มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .105 ($p < .05$) ทิศทางบวก สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนรวมกันได้เท่ากับ 1.10% และตัวแปรรายได้กับความงอกงามมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุด ($r = .098, p < .05$) ทิศทางบวก สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนรวมกันได้เท่ากับ .96%

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรระดับการศึกษา กับสุขภาวะ ตัวแปรจำนวนปีในการศึกษากับกับอารมณ์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ($r = .134, p < .01$) ทิศทางบวก สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนรวมกันได้เท่ากับ 1.80% และ ตัวแปรจำนวนปีที่ศึกษากับความพึงพอใจในชีวิต มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .106 ($p < .05$) ทิศทางบวก สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนรวมกันได้เท่ากับ 1.12%

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรการควบคุมการตัดสินใจ กับสุขภาวะ มีพิสัยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วง .094 ถึง .243 ขนาดต่ำ โดยตัวแปรการควบคุม

การตัดสินใจกับความพึงพอใจในชีวิต มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ($r = .243, p < .01$) ทิศทางบวก สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนร่วมกันได้เท่ากับ 5.90% รองลงมาคือ ตัวแปรการควบคุมการตัดสินใจกับกับควมมงอกงามมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .232 ($p < .01$) ทิศทางบวก สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนร่วมกันได้เท่ากับ 5.38% และตัวแปรการควบคุมการตัดสินใจกับอารมณ์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุด ($r = .094, p < .05$) ทิศทางบวก สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนร่วมกันได้เท่ากับ .88%

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรระดับกิจกรรม กับสุขภาวะ มีพิสัยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วง .101 ถึง .133 ขนาดต่ำ โดยตัวแปรกิจกรรมที่เป็นทางการกับควมมงอกงาม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ($r = .133, p < .01$) ทิศทางบวก สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนร่วมกันได้เท่ากับ 10.89% และตัวแปรงานอดิเรกกับความพึงพอใจในชีวิต มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุด ($r = .101, p < .05$) ทิศทางบวก สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนร่วมกันได้เท่ากับ 1.02%

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำกว่า .80 แสดงว่าตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ทั้งหมดไม่มีปัญหาเกี่ยวกับภาวะร่วมเส้นพหุ (Multicollinearity)

ตารางที่ 3.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากตัวแปรต่างๆในโมเดล (N = 440)

ตัวแปร	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
1. HCURRENT	1.000														
2. HPRIOR	.399**	1.000													
3. HOUTLOOK	.533**	.343**	1.000												
4. HRESIST	.567**	.471**	.555**	1.000											
5. HCONCERN	.192**	.143**	.245**	.300**	1.000										
6. HSICORI	.398**	.473**	.316**	.408**	.171**	1.000									
7. INCOMIK	.180**	.131**	.028	.125**	.005	.140**	1.000								
8. EDUCY	.186**	.150**	.031	.064	.085	.167**	.172**	1.000							
9. INFAC	-.064	.049	.142**	.071	.020	.083	-.064	.068	1.000						
10. FORACT	.006	.067	.246**	.137**	.204**	.121*	-.184**	-.013	.388**	1.000					
11. LEISURE	.047	.163**	.024	.106*	-.021	.113*	.097*	.077	.174**	.114*	1.000				
12. CTRL1	.038	-.034	-.002	.045	.001	.041	.097*	-.126**	-.029	-.090	-.036	1.000			
13. AFFECT	.340**	.250**	.160**	.279**	.134**	.455**	.230**	.134**	.05	.014	.127**	.094*	1.000		
14. FLOURISH	.236**	.052	.303**	.236**	.273**	.251**	.098*	.085	.132**	.133**	.012	.232**	.418**	1.000	
15. LIFSAT	.252**	.065	.279**	.252**	.207**	.223**	.105*	.106*	.101*	.126**	.040	.243**	.430**	.755**	1.000
M	13.88	16.65	14.44	15.93	16.42	15.83	13.74	11.95	26.18	10.23	36.96	12.44	41.48	37.54	19.45
SD	3.00	3.20	3.12	2.81	2.67	2.89	22.31	4.58	23.14	8.54	15.68	2.44	4.32	4.60	3.35

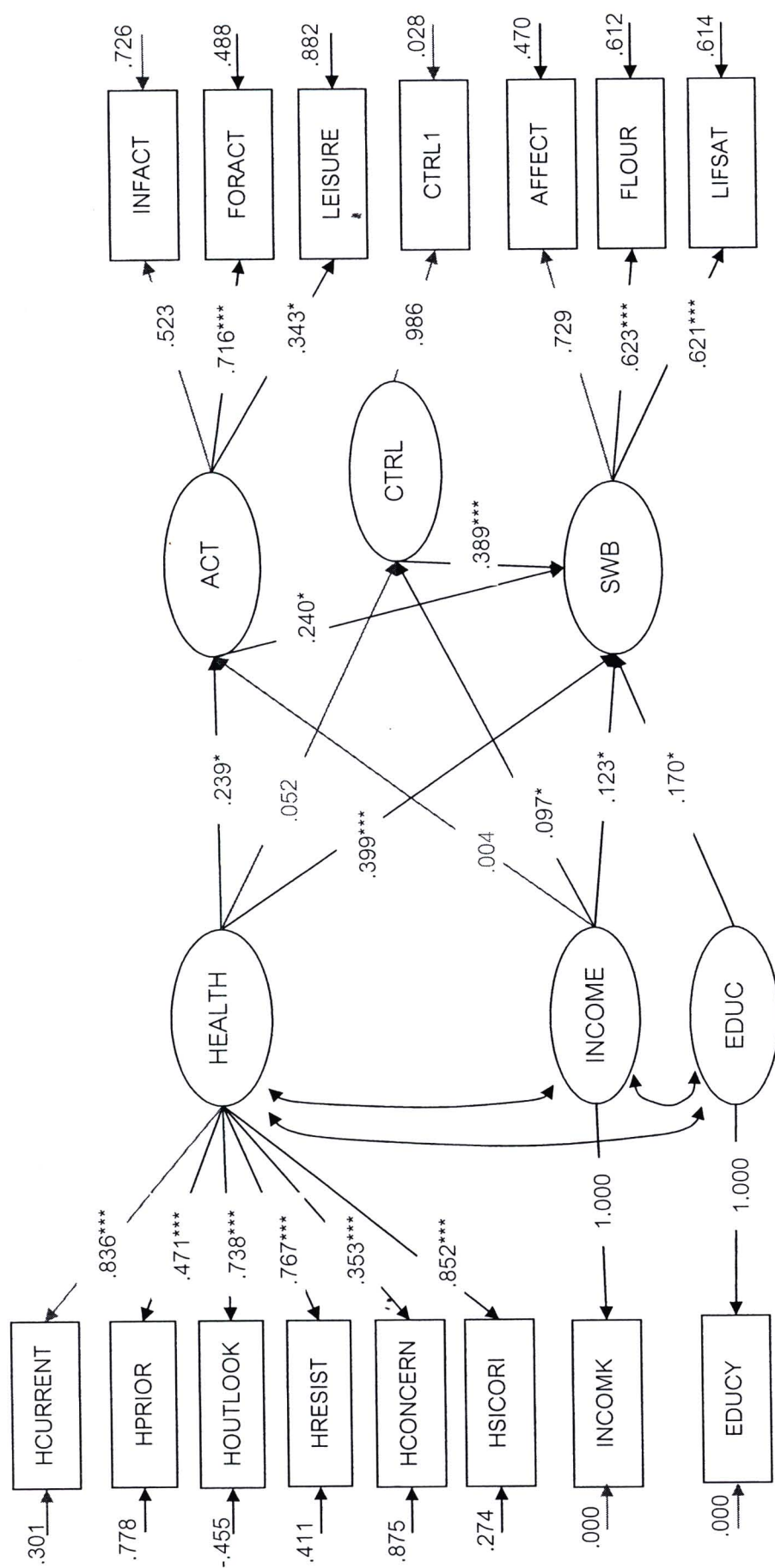
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความตรงของโมเดลเชิงสาเหตุของสุขภาวะผู้สูงอายุไทยหลังเกษียณอายุงาน

ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลเชิงสาเหตุของสุขภาวะผู้สูงอายุไทยหลังเกษียณอายุงาน ซึ่งเป็นโมเดลที่มีอิทธิพลของการรับรู้สุขภาพ และรายได้ส่งอิทธิพลไปยังสุขภาวะ โดยมีระดับกิจกรรมและการควบคุมการตัดสินใจเป็นตัวแปรส่งผ่าน และอิทธิพลจากระดับการศึกษาส่งอิทธิพลไปยังสุขภาวะ โดยการรับรู้สุขภาพ รายได้ และการศึกษามีความสัมพันธ์กันตามที่เสนอไว้ในกรอบงานวิจัย พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาค่าสถิติที่ใช้ทดสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 55.156, $df = 41$, $p = 0.069$ ค่า RMSEA เท่ากับ .028 ค่า SRMR เท่ากับ .033 GFI เท่ากับ .984 AGFI เท่ากับ .952

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบโดยพิจารณาแยกตามตัวแปรแฝงได้ผลตามตารางที่ 3.3 พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงการรับรู้สุขภาพทั้ง 6 ตัว มีน้ำหนักองค์ประกอบแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกตัว ($p < .001$) โดยการรับรู้สุขภาพในปัจจุบันมีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด คือ 2.508 รองลงมาคือ แนวโน้มต่อการเจ็บป่วย (2.480) เจตคติต่อสุขภาพ (2.300) ความต้านทานต่อการเจ็บป่วย (2.157) และ การดูแลสุขภาพ (.941) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน พบว่าได้ผลเป็นแบบเดียวกัน เมื่อพิจารณาในรูปคะแนนมาตรฐานสมบูรณ์ พบว่าเป็นแบบเดียวกัน ยกเว้น แนวโน้มต่อการเจ็บป่วยที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานอยู่ในลำดับที่ 1 ($SC = .852$) และ สุขภาพในอดีตที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานอยู่ในลำดับที่ 2 ($SC = .836$) เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ใน Factor Score Regression สามารถสร้างตัวแปรการรับรู้สุขภาพได้ดังสมการ

$$\text{HEALTH} = .156(\text{HCURRENT}) - .049(\text{HPRIOR}) + .073(\text{HOUTLOOK}) + .069(\text{HRESIST}) \\ + .039(\text{HCONCERN}) + .227(\text{HSICORI})$$

:

Chi-square = 55.156, $df = 41$, $p = .069$, RMSEA = .028, SRMR = .033, GFI = .984, AGFI = .952

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

ภาพที่ 3.1 คำนวณก่อนการปรับแก้ค่าของตัวแปรสุขภาพ: อิทธิพลของการรับรู้สุขภาพ รายได้ และระดับการศึกษาที่ส่งผ่านระดับกิจกรรมและการควบคุมการตัดสินใจ

ตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงรายได้ มีน้ำหนักองค์ประกอบแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 22.379 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน และในรูปคะแนนมาตรฐานสมบูรณ์ พบว่ามีค่าเท่ากับ 22.379 และ 1.000 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ใน Factor Score Regression สามารถสร้างตัวแปรการรับรู้การตัดสินใจได้ดังสมการ

$$\text{INCOME} = .047(\text{INCOMK})$$

ตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงระดับการศึกษา มีน้ำหนักองค์ประกอบแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 4.598 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน และในรูปคะแนนมาตรฐานสมบูรณ์ พบว่ามีค่าเท่ากับ 4.598 และ 1.000 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ใน Factor Score Regression สามารถสร้างตัวแปรการรับรู้การตัดสินใจได้ดังสมการ

$$\text{EDUC} = .236(\text{EDUCY})$$

ตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงระดับกิจกรรมทั้ง 3 ตัว มีน้ำหนักองค์ประกอบแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกตัว ($p < .01, p < .05$) โดยตัวแปรกิจกรรมที่ไม่เป็นทางการมีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด คือ 12.073 รองลงมาคือ กิจกรรมที่เป็นทางการ (6.056) และงานอดิเรก (5.391) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน พบว่าได้ผลเป็นแบบเดียวกัน เมื่อพิจารณาในรูปคะแนนมาตรฐานสมบูรณ์ พบว่าตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานสมบูรณ์มากที่สุด คือ กิจกรรมที่เป็นทางการ ($SC = .716$) รองลงมาคือ กิจกรรมที่ไม่เป็นทางการ ($SC = .523$) และ งานอดิเรก (.343) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ใน Factor Score Regression สามารถสร้างตัวแปรระดับกิจกรรมได้ดังสมการ

$$\begin{aligned} \text{ACT} = & .012(\text{INFAC}) + .075(\text{FORACT}) + .013(\text{LEISURE}) + .081(\text{HCURRENT}) - \\ & .017(\text{HPRIOR}) \\ & - .029(\text{HOUTLOOK}) - .006(\text{HRESIST}) - .036(\text{HCONCERN}) - .005(\text{HSICORI}) \\ & + .002(\text{INCOMK}) \end{aligned}$$

ตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงการควบคุมการตัดสินใจ มีน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .835 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน และในรูปคะแนนมาตรฐาน

สมบูรณ์ พบว่ามีค่าเท่ากับ 2.409 และ .986 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ใน Factor Score Regression สามารถสร้างตัวแปรการรับรู้การตัดสินใจได้ดังสมการ

$$\begin{aligned} \text{CTRL} = & 1.173(\text{CTRL1}) - .056(\text{HCURRENT}) - .015(\text{HPRIOR}) \\ & + .054(\text{HOUTLOOK}) - .017(\text{HRESIST}) + .002(\text{HCONCERN}) - .107(\text{HSICORI}) \\ & - .002(\text{INCOMK}) \end{aligned}$$

ตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงสุขภาวะทั้ง 3 ตัว มีน้ำหนักองค์ประกอบแตกต่างกันจากศูนย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกตัว ($p < .001$) โดยตัวแปรความรู้สึกมีน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด คือ 3.182 รองลงมาคือ ความงอกงาม (2.881) และความพึงพอใจในชีวิต (2.096) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน และในรูปคะแนนมาตรฐานสมบูรณ์ พบว่าได้ผลเป็นแบบเดียวกัน เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ใน Factor Score Regression สามารถสร้างตัวแปรระดับกิจกรรมได้ดังสมการ

$$\begin{aligned} \text{SWB} = & .001(\text{INFACIT}) + .019(\text{FORACT}) + .000(\text{LEISURE}) + .120(\text{CTRL1}) + .119(\text{AFFECT}) \\ & + .032(\text{FLOUR}) + .030(\text{LIFSAT}) + .017(\text{HCURRENT}) - .031(\text{HPRIOR}) \\ & + .050(\text{HOUTLOOK}) + .025(\text{HRESIST}) - .023(\text{HCONCERN}) + .007(\text{HSICORI}) \\ & + .003(\text{INCOMK}) + .018(\text{EDUCY}) \end{aligned}$$

:

ตารางที่ 3.3 ค่า Factor Loading, Standardized Solution Matrix, Completely Standardized Solution Matrix และ Factor Score Regression ของตัวแปรภายในโมเดล

ตัวแปร	Factor Loading			Std. Solution		Completely Std.		Factor Score Regression			
	สปด.	SE	t	สปด.	Matrix	สปด.	Solution Matrix	HEALTH	ACT	CTRL	SWB
ACT											
INFACT	1.000	-	-	14.499		.619		.004	.254	-.003	.009
FORACT	.378	.099	3.829**	5.485		.639		-.066	.808	.004	.042
LEISURE	.339	.119	2.858*	4.920		.313		.022	.147	-.002	.010
CTRL											
CTRL1	1.000	-	-	2.443		1.000		.037	-.170	1.047	.431
SWB											
AFFECT	1.000	-	-	3.150		.729		-.144	.725	.202	.410
FLOURISH	.860	.137	6.265***	2.710		.586		-.138	.009	-.037	.049
LIFSAT	.628	.100	6.254***	1.978		.588		-.067	.018	-.075	.050

*p < .05, **p < .01, ***p < .001

ตารางที่ 3.3 ค่า Factor Loading, Standardized Solution Matrix, Completely Standardized Solution Matrix และ Factor Score Regression ของตัวแปรภายในโมเดล (ต่อ)

ตัวแปร	Factor Loading			Std.		Completely		Factor Score Regression					
	สป.ล.	SE	t	สป.ล.	สป.ล.	สป.ล.	Std. Solution Matrix	INCOME	EDUC	ACT	CTRL	SWB	
HEALTH													
HCURRENT	2.508	.242	10.379***	2.508	.836	.156		-.034	-.091	.081	-.056	.017	
HPRIOR	1.504	.179	8.384***	1.504	.471	-.049		-.023	-.035	-.017	-.015	-.031	
HOUTLOOK	2.300	.181	12.712***	2.300	.738	.073		.001	.040	-.029	.054	.050	
HRESIST	2.157	.162	13.352***	2.157	.767	.069		.024	.066	-.006	-.017	.025	
HCONCERN	.941	.140	6.712***	.941	.353	.039		-.012	-.040	-.036	.002	-.023	
HSICORI	2.480	.352	7.047***	2.408	.852	.227		.004	-.048	-.005	-.107	.007	
INCOME													
INCOMK	22.379	.754	29.685***	22.379	1.000	-.001		.047	.001	.002	-.002	.003	
EDUC													
EDUCY	4.598	.115	29.675***	4.598	1.000	-.031		.007	.236	-.021	-.002	.018	

*p < .05, **p < .01, ***p < .001

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผลต่อสุขภาวะตามตารางที่ 3.4 พบว่า การรับรู้สุขภาพมีอิทธิพลต่อสุขภาวะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการรับรู้สุขภาพมีอิทธิพลทางตรงต่อสุขภาวะ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสมบูรณ์มีค่าเท่ากับ .399 แสดงว่าอิทธิพลทางตรงของการรับรู้สุขภาพมีขนาดอิทธิพลปานกลาง อิทธิพลทางบวก ซึ่งอิทธิพลของตัวแปรสังเกตได้ภายนอกที่มีขนาดอิทธิพลมากที่สุดคือตัวแปรแนวโน้มต่อการเจ็บป่วย มีอิทธิพลต่อตัวแปรสังเกตได้ภายในความรู้สึก ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .248 นอกจากนี้ การรับรู้สุขภาพมีอิทธิพลทางอ้อมต่อสุขภาวะผ่านระดับกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมีค่าเท่ากับ .078 แสดงว่าอิทธิพลทางอ้อมของการรับรู้สุขภาพที่มีต่อสุขภาวะมีขนาดอิทธิพลต่ำ อิทธิพลทางบวก ซึ่งตัวแปรสังเกตได้ภายนอกที่มีขนาดอิทธิพลมากที่สุดคือ ตัวแปรแนวโน้มต่อการเจ็บป่วย มีอิทธิพลต่อตัวแปรสังเกตได้ภายในความรู้สึกผ่านตัวแปรสังเกตได้ภายในกิจกรรมที่เป็นทางการ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .026 เพราะฉะนั้น การรับรู้สุขภาพมีอิทธิพลรวมต่อสุขภาวะเท่ากับ .477

รายได้มีอิทธิพลต่อสุขภาวะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยรายได้มีอิทธิพลทางตรงต่อสุขภาวะ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสมบูรณ์มีค่าเท่ากับ .123 แสดงว่าอิทธิพลทางตรงของรายได้มีขนาดอิทธิพลต่ำ อิทธิพลทางบวก ซึ่งตัวแปรสังเกตได้ภายนอกรายได้ มีอิทธิพลต่อตัวแปรสังเกตได้ภายในความรู้สึกมากที่สุด น้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .090 และรายได้มีอิทธิพลทางอ้อมต่อสุขภาวะผ่านการควบคุมการตัดสินใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานมีค่าเท่ากับ .039 แสดงว่าอิทธิพลทางอ้อมของรายได้ที่มีต่อสุขภาวะมีขนาดอิทธิพลต่ำ อิทธิพลทางบวก ซึ่งตัวแปรสังเกตได้ภายนอกรายได้ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรสังเกตได้ภายในความรู้สึกมากที่สุดผ่านตัวแปรสังเกตได้ภายในการควบคุมการตัดสินใจ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .027 เพราะฉะนั้น รายได้มีอิทธิพลรวมต่อสุขภาวะเท่ากับ .162

อิทธิพลทางตรงของระดับการศึกษาต่อสุขภาวะแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยระดับการศึกษามีอิทธิพลทางตรงต่อสุขภาวะ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสมบูรณ์มีค่าเท่ากับ .170 แสดงว่าอิทธิพลทางตรงของรายได้มีขนาดอิทธิพลต่ำ อิทธิพลทางบวก เพราะฉะนั้นอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมเท่ากับ .170 โดยที่ตัวแปรสังเกตได้ภายนอกจำนวนปีที่ศึกษามีอิทธิพลต่อสุขภาวะโดยมีอิทธิพลต่อตัวแปรสังเกตได้ภายในความรู้สึกมากที่สุด ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .124

อิทธิพลทางตรงของระดับกิจกรรมต่อสุขภาวะแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยระดับกิจกรรมมีอิทธิพลทางตรงต่อสุขภาวะ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสมบูรณ์มีค่า

เท่ากับ .240 แสดงว่าอิทธิพลทางตรงของระดับกิจกรรมมีขนาดอิทธิพลต่ำ อิทธิพลทางบวก เพราะฉะนั้นอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมเท่ากับ .240

อิทธิพลทางตรงของการควบคุมการตัดสินใจต่อสุขภาวะแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการควบคุมการตัดสินใจมีอิทธิพลทางตรงต่อสุขภาวะ คำนำน้าหนักองค์ประกอบมาตรฐานสมบูรณ์มีค่าเท่ากับ .389 แสดงว่าอิทธิพลทางตรงของการควบคุมการตัดสินใจมีขนาดอิทธิพลปานกลาง อิทธิพลทางบวก เพราะฉะนั้นอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลรวมเท่ากับ .389

เมื่อพิจารณาตารางที่ 3.5 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสมบูรณ์ของอิทธิพลรวมกับค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ภายนอกและตัวแปรสังเกตได้ภายใน พบว่าค่าอิทธิพลจากรายได้ที่ส่งอิทธิพลไปยังการควบคุมการตัดสินใจ และค่าอิทธิพลจากการควบคุมการตัดสินใจที่ส่งอิทธิพลไปยังสุขภาวะ มีขนาดของความแตกต่างไม่เกิน .05 แสดงว่าค่าขนาดอิทธิพลของตัวแปรทั้งสองคู่นี้ มีความใกล้เคียงกับค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งหมายความว่าในโมเดลนี้การควบคุมการตัดสินใจมีคุณสมบัติเป็นตัวแปรส่งผ่านเพียงตัวเดียวจากรายได้ไปยังสุขภาวะ

เมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลจากตัวแปรระดับกิจกรรมที่เป็นตัวแปรส่งผ่านระหว่างการเรียนรู้สุขภาพกับสุขภาวะ มีขนาดของความแตกต่างระหว่างค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสมบูรณ์ของอิทธิพลรวมกับค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ภายนอกและตัวแปรสังเกตได้ภายในเกิน .05 แสดงว่าอิทธิพลจากการรับรู้สุขภาพที่ส่งอิทธิพลไปยังสุขภาวะมีตัวแปรอื่นในโมเดลที่สามารถทำหน้าที่เป็นตัวแปรส่งผ่านจากการรับรู้สุขภาพไปยังสุขภาวะได้ นอกเหนือจากระดับกิจกรรม

เมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลจากระดับการศึกษาที่ส่งอิทธิพลไปยังสุขภาวะ พบว่ามีขนาดของความแตกต่างระหว่างค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสมบูรณ์ของอิทธิพลรวมกับค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ภายนอกและตัวแปรสังเกตได้ภายในเกิน .05 แสดงว่าอิทธิพลจากระดับการศึกษาที่ส่งอิทธิพลไปยังสุขภาวะไม่ได้มีเพียงอิทธิพลทางตรงเท่านั้น โดยน่าจะมีตัวแปรอื่นในโมเดลที่สามารถทำหน้าที่เป็นตัวแปรส่งผ่านจากระดับการศึกษาไปยังสุขภาวะได้

ตารางที่ 3.4 เมทริกซ์พารามิเตอร์ของตัวแปรแฝง E และ K

ตัวแปรอิสระ (IV) →	BE/GA Direct Effect					Indirect Effect					Total Effect				
	b	SE	t	SS	SC	b	SE	t	SS	SC	b	SE	t	SS	SC
ตัวแปรตาม (DV) HEALTH → SWB	.399	.071	5.627***	.399	.399	.078	.033	2.349*	.078	.078	.477	.083	2.891*	.477	.477
INCOME → SWB	.123	.053	2.336*	.123	.123	.039	.020	1.970*	.039	.039	.162	.053	3.054**	.162	.162
EDUC → SWB	.170	.055	.3093**	.170	.170	-	-	-	-	-	.170	.055	.3093**	.170	.170
ACT → SWB	.240	.099	2.428*	.240	.240	-	-	-	-	-	.240	.099	2.428*	.240	.240
CTRL → SWB	.135	.031	4.327***	.389	.389	-	-	-	-	-	.135	.031	4.327***	.389	.389
HEALTH → ACT	.239	.083	2.891*	.239	.239	-	-	-	-	-	.239	.083	2.891*	.239	.239
HEALTH → CTRL	.151	.129	1.173	.052	.052	-	-	-	-	-	.151	.129	1.173	.052	.052
INCOME → ACT	.004	-	-	.004	.004	-	-	-	-	-	.004	-	-	.004	.004
INCOME → CTRL	.280	.134	2.093*	.097	.097	-	-	-	-	-	.280	.134	2.093*	.097	.097

*p < .05, **p < .01, p < .001

ตารางที่ 3.5 ตารางเปรียบเทียบค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสมบูรณ์ของอิทธิพลรวมกับค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ภายนอกและตัวแปรสังเกตได้ภายใน

ตัวแปรอิสระ (IV) → ตัวแปรตาม (DV)	Total Effect					Correlation of ETA and KSI	Different Score
	b	SE	t	SS	SC		
HEALTH → SWB	.477	.083	2.891*	.477	.477	.506	.029
INCOME → SWB	.162	.053	3.054**	.162	.162	.252	.090
EDUC → SWB	.170	.055	.3093**	.170	.170	.222	.052
ACT → SWB	.240	.099	2.428*	.240	.240	.348	.108
CTRL → SWB	.135	.031	4.327***	.389	.389	.435	.046
HEALTH → ACT	.239	.083	2.891*	.239	.239	.239	.000
HEALTH → CTRL	.151	.129	1.173	.052	.052	.065	.013
INCOME → ACT	.004	-	-	.004	.004	.034	.030
INCOME → CTRL	.280	.134	2.093*	.097	.097	.104	.007

*p < .05, **p < .01, p < .001